

homicidiis, per illustrem dominum Ianussium ducem Mazoviae, antecessorem nostrum sancitum, per publicam ministerialium proclamationem ad notitiam omnium et singulorum deducat; et praesentes litteras nostras in libros terrestres omnium districtuum, Tua Sinceritas, Palatine, inscribi et induci faciat; patratore vero homicidiorum et capitaneos nobis negligentes deferat, poenis in statuto superscripto contentis irremissibiliter puniendos. Sic et non aliter factura Sinceritas Tua et Fidelitates Vestrae pro debito suo et gratia nostra.

Datum in conventionione generali Cracoviensi, feria secunda ante festum Purificationis Sanctissimae Dominae nostrae Mariae proxima, anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo secundo [29 I 1532], regni vero nostri vigesimo sexto.

VIII. CONSTITUTIO REGIA TERMINORUM

Sigismundus^a Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, totiusque Prussiae ac Masoviae etc. dominus et heres. Magnifico et generosis Laurentio de Prasmow, palatino et iudicibus, subiudicibus et notariis ceterisque dignitariis et officialibus omnium districtuum ducatus nostri Masoviae in iure terrestri praesidentibus sincere et fidelibus nostris dilectis gratiam nostram regiam. Magnifice et generosi, sincere nobis et fideles dilecti. Sepius impetitur multorum subditorum nostrorum eiusdem ducatus Masoviae gravibus querelis, quomodo vos iudices, subiudices et notarii terrestres pro voluntate vestra et mutatis et statutis dies iudiciorum et terminorum terrestrium communium celebrari istis solitorum, interdum incipiendo iudicare causas et actiones nonnullas diffiniant, nonnullas vero non modo indecisas, sed contra formam iuris inauditas prorogant, quae omnia fieri solent in grave subditorum nostrorum praeiudicium et iuris communis formam et observantiam, quo omnes ex equo gaudere debent. Volentes itaque huiusmodi subditorum nostrorum gravaminibus et querimoniis prospicere, sinceritati et fidelitatibus vestris districte praecipiendo mandamus, quatinus iuxta statuta ducatus istius semper in quatuor septimanis iudicia et terminos communes terrestres indicetis et iudicantes omnes causas ad iudicium vestrum quomodocumque spectantes diffiniatis et in eis procedere de forma iuris ad decisionem earum finalem partibus admittatis, alioqui si secus per vos aut aliquem vestrum actum et factum fuerit, id totum irritum et inane esse volumus; et nihilominus omnibus subditis nostris admissimus et tenore praesentium admittimus, ut ex vobis et bonis vestris damna, quae exinde perceperint, iure repetant et ratione officii vestri vel ad nostram aut palatini uti vicesgerentis nostri praesentiam extra districtum tales, quando voluerint, citare et evocare possint, contra quos hoc modo iure conventos, qui praesentem ordinationem et mandatum nostrum transgressi fuerint, ad privationem officiorum eorum procedere volumus et praemissa electione iudicis, subiudicis et notarii talibus officiis vigilantiores praeficiemus. In fine autem iudiciorum seu terminorum communium iudex, subiudex et notarii inscriptionem futurorum et sequentium extunc terminorum terrestrium communium faciant et ministerialis terrestris per publicam proclamationem ad notitiam omnium et singulorum deducat inscriptionem huiusmodi iudiciorum seu terminorum tunc proxime sequentium, ut sic nemo subditorum nostrorum errore terminorum futurorum fallatur vel defraudetur. Quae proclamatio terminorum sequentium debeat a notariis terrestribus sub privatione officiorum suorum in acta seu libros terrestres inscribi et induci. Volumus autem et mandamus, quod sinceritas tua palatine huiusmodi transgressores nobis deferat, et ne aliquis de praemissis praetendat se habere ignorantiam aliqualem, volumus, quod praesentes litterae nostrae primum in librum terrestrem Varschoviensem inscribantur et deinde earum rescripta sub sigillo terrestri Varschouiensi ad omnes et singulos iudices, subiudices et notarios Masoviae mittantur, ut similiter in singulos libros terrestres introducerentur et inscriberentur, sic igitur et non aliter facere

^a *W Iura Masoviae Terrestria, t. III, s. 77, normę tę poprzedza następujący tekst:* Nobilis Ioannes de Zaramby prece Zacroczyמיensis in iudicio stans palam recognovit, quia de mandato domini pallatini datus constitutionem seu mandatum sacre regie maiestatis literarum infrascriptarum hodie die terminorum in circulo voce alta et intelligibili publicavit et exclamavit sub tenore infrascripto quas iudicium cum reverencia, qua decuit, suscepit.

ausuri pro gratia nostra. Datum Cracouiae in conventione generali feria quarta ante festum Purificationis Sanctissimae Dominae nostrae Mariae proxima, anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo secundo [31 I 1532], regni vero nostri anno vigesimo sexto. Ex mandato Sacrae Regiae Maiestatis proprio.

IX. ^aLITTERAE AD CAPITANEOS TOTIUS REGNI
CONTRA NOBILES HOMICIDAS^a

Magnifice, sincere nobis dilecte. Cum animadvertemus, quod per intermissionem statuti contra homicidas, in conventu Pyotrcouensi^b ^canno Domini millesimo quingentesimo decimo^c editi¹, multa passim homicidia, magis consulto ac dedita opera per licentiam et temeritatem, quae ex impunitate proficiscitur, quam ex aliquo casuali eventu per nobiles in regno nostro committerentur in perturbationem status et pacis communis regni nostri ac publicae honestatis nostraeque auctoritatis levipendium, volentes ea ipsa homicidia, in quibus aequi ac probi facti et necessitudinis interdum nullus respectus versatur, metu et severitate poenae refrenare et sistere, id quod ratio publici boni ac officii nostri regii postulat et requirit ad instantem petitionem nuntiorum omnium terrarum ac de consilio universi senatus ipsius regni nostri in conventu generali Cracoviensi proxime praeterito congregati, statutum praedictum in conventu Pyotrcouensi^d, anno millesimo quingentesimo decimo editum^e ad trium annorum decursum innovavimus, prorogavimus et in executionem debitam id omnino ponendum esse decrevimus, ita videlicet, quod omnia homicidia a die inchoati^f ipsius conventus Cracoviensis proxime acti per nobiles possessionatos commissa et postea ad trium annorum decursum committenda, quae capitaneus loci cum castellano vel iudice aut succamerario nobis detulerit, debeant per nos iuxta eiusdem statuti Pyotrcouensis^g puniri^h.

Quapropter cupientes nos huiusmodi statutum iuxta ipsius et iustitiae tenorem exsequi, mandamus Tuae Sinceritati, ut de ipsis homicidiis nobilium possessionatorum et impossessorumⁱ capitaneatus sui a die inchoatiⁱ conventus Cracoviensis proxime praeteriti patris et in subsequentia tempora ad decursum trium annorum patrands diligenter inquireat eorum^k auctores et patratores ipsa Tua Sinceritas una cum castellano vel iudice aut succamerario nobis absque omni cunctatione et conniventia deferre omnino curet ac deferat pro gratia nostra et sub poena contra negligentes capitaneos statuta non aliter factura.

¹Haec clausula eisdem litteris inserenda ad nonnullos capitaneos Minoris Poloniae.

Mittimus autem Tuae Sinceritati constitutiones communi omnium consilio et consensu in conventu Cracoviensi proxime praeterito constitutas et decretas, inter quas illa quoque de homicidiis per capitaneos iuxta statutum conventus Piotrcouensis dudum editum et nunc ad tres annos prorogatum nobis deferendis et per nos puniendis continetur, ut de illis Tua Sinceritas non ignoret easque pro debito suo in his, quae ad eius spectant officium, exsequatur. Datum Cracouiae feria quarta Paschae anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo secundo [3 IV 1532], regni nostri anno XXVI°. Ad mandatum proprium Regiae Maiestatis¹.

^{a-a} *W oryginalu brak tytułu.* ^b Piotrkowiensi AT. ^{c-c} *W AT: anno Domini 1510.* ^d Piotrkowiensi AT. ^e praefato editum AT. ^f inchoati AT. ^g Piotrkowiensis AT. ^h dispositionem puniri AT. ⁱ *Słów: in impossessorum brak w AT.* ^j inchoati AT. ^k eorumque AT. ¹⁻¹ *Tekst ten znajduje się tylko w MK2.*

¹ *Por. wyżej, nr XVII, I, pkt 22 — sejm walny piotrkowski 1510 r.*